

24 ЖОВТНЯ 2025Р.

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ЇХ ПОДОЛАННЯ
ШЛЯХОМ СТАЛОГО ПРАВОТВОРЕННЯ»

**МОН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВОВИХ НАУК**

**«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ЇХ ПОДОЛАННЯ ШЛЯХОМ СТАЛОГО
ПРАВОТВОРЕННЯ»**

Всеукраїнська науково-практична конференція

24 жовтня 2025 р.

**КИЇВ
2025**

ОРГКОМІТЕТ

- Добкіна К. Р.* - д-р юрид. наук, проф., заступник директора НН ІУТПН - голова комітету;
Озель В. І. - канд. юрид. наук, доц., в.о. завідувача кафедрою теорії та публічного права НН ІУТПН - заступник голови;
Матвійчук А. В. - д-р юрид. наук, проф., завідувач кафедри правосуддя НН ІУТПН;
Клюєва Є. М. - д-р юрид. наук, проф., завідувач кафедри господарського та транспортного права НН ІУТПН;
Мусієнко А. В. - канд. юрид. наук, доц., завідувач кафедри цивільного та кримінального права НН ІУТПН;
Михайлов В. О. - PhD (доктор філософії), доцент кафедри правосуддя НН ІУТПН;
Часова Т. О. - канд. юрид. наук, доц., доцент кафедри правосуддя НН ІУТПН;
Хоркавий С. В. - ст. викладач кафедри правосуддя НН ІУТПН;
Муляр Г. В. - д-р юрид. наук, проф., професор кафедри НН ІУТПН;
Савицька С. Л. - канд. юрид. наук, доцент кафедри правосуддя НН ІУТПН;
Мусієнко В. В. - канд. юрид. наук, доц., професор кафедри цивільного та кримінального права НН ІУТПН;
Мартюк А. С. - канд. юрид. наук, доц., доцент кафедри цивільного та кримінального права НН ІУТПН;
Киренко С. Г. - канд. юрид. наук, доц., доцент кафедри цивільного та кримінального права НН ІУТПН;
Кобиланський О. Л. - канд. юрид. наук, доц., доцент кафедри цивільного та кримінального права НН ІУТПН;
Васильчук С. С. - канд. юрид. наук, доцент кафедри цивільного та кримінального права НН ІУТПН;
Бегуш Н. В. - ст. викладач кафедри цивільного та кримінального права НН ІУТПН;
Савицький Д. О. - канд. юрид. наук, доц., доцент кафедри правосуддя НН ІУТПН;
Ковальчук А. Т. - д-р юрид. наук, проф., професор кафедри господарського та транспортного права НН ІУТПН;
Подольня Ю. О. - канд. юрид. наук, доц., доцент кафедри господарського та транспортного права НН ІУТПН;
Вітко О. Ю. - канд. юрид. наук, доцент кафедри господарського та транспортного права НН ІУТПН;
Горбань Є. А. - PhD (доктор філософії) в галузі права, доцент кафедри господарського та транспортного права НН ІУТПН;
Шевченко Д. А. - д-р юрид. наук, професор кафедри господарського та транспортного права НН ІУТПН;
Бурдоносова М. А. - канд. юрид. наук, доц., доцент кафедри теорії та публічного права НН ІУТПН;
Стародубова О. А. - канд. юрид. наук, доц., доцент кафедри теорії та публічного права НН ІУТПН;
Іванов В. М. - канд. іст. наук, доц., доцент кафедри теорії та публічного права НН ІУТПН;
Поліщук Р. М. - PhD (доктор філософії), доцент кафедри теорії та публічного права НН ІУТПН;
Богаших Д. С. - асистент кафедри теорії та публічного права НН ІУТПН;
Зяць Н. В. - д-р юрид. наук, доц., професор кафедри теорії та публічного права НН ІУТПН;

«Сучасні виклики та їх подолання шляхом сталого правотворення» Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 24 жовтня 2025р. – К.: НТУ, 2025. – 161 с.

Матеріали друкуються мовою оригіналу в редакції авторів.
©НТУ, 24-10-2025

<i>Вітко Олександр Юрійович,</i> ПОРІВНЯЛЬНА РЕКЛАМА ТА ДІЛОВА РЕПУТАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	72
<i>Жук Валерія Максимівна,</i> <i>Подольн Юлія Олександрівна,</i> ДОГОВІРНЕ ПРАВО В МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ: АДАПТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО НОРМ СОТ	75
<i>Карпенко Єлизавета Сергіївна,</i> <i>Горбань Євген Анатолійович,</i> МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО ТА ЗАХИСТ У КОНФЛІКТАХ	77
<i>Коханевич Аліна Петрівна,</i> <i>Клюєва Євгенія Миколаївна,</i> ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО	78
<i>Крюкова Анна Миколаївна,</i> <i>Клюєва Євгенія Миколаївна,</i> ПОРІВНЯННЯ ПРАВОВОГО ПОЛЯ СТАТУСУ БІЖЕНЦЯ ТА ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ В КРАЇНАХ ЄС	79
<i>Осоліхін Денис Анатолійович</i> <i>Клюєва Євгенія Миколаївна,</i> ЖЕНЕВСЬКІ КОНВЕНЦІЇ ТА ЇХ ЕФЕКТИВНІСТЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ У ХХІ СТОЛІТТІ	81
<i>Остапчук Ангеліна</i> <i>Подольн Юлія Олександрівна,</i> РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН У АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ: ВИКЛИКИ ДЛЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ	83
<i>Пашинська Діана Юріївна,</i> <i>Клюєва Євгенія Миколаївна</i> МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ БІЖЕНЦІВ	85
<i>Теремецький Владислав Іванович,</i> ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ МІСЬКОЇ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	86
<i>Цвігун Денис Васильович</i> <i>Клюєва Євгенія Миколаївна</i> ДЖЕРЕЛА ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	88
<i>Шемітько Ангеліна Василівна,</i> <i>Горбань Євген Анатолійович,</i> МЕХАНІЗМ ООН ІЗ МОНІТОРИНГУ ПРАВ ЛЮДИНИ: ЕФЕКТИВНІСТЬ У ПЕРІОД ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ	90

захист біженців є ключовим елементом глобальної системи захисту прав людини. На сьогоднішній день сформовано досить ґрунтовну нормативно-правову базу, однак, попри наявність відповідних міжнародних документів, ефективність їх реалізації багато в чому залежить від політичної волі держав, рівня міждержавної співпраці та ресурсів, які виділяються на підтримку біженців і внутрішньо переміщених осіб.

Діяльність таких організацій, як Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, відіграє провідну роль у реагуванні на гуманітарні кризи, наданні допомоги постраждалим та сприянні реалізації їхніх прав. Особливо важливою є робота УВКБ ООН у країнах, що перебувають у стані війни або постконфліктної відбудови.

Література:

1. Опольська Н.М., Бабой А.М., Бабой В.С. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник. – Вінниця: Твори. 2021. – 408 с. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/28982.pdf>
2. Назар Ногас, Міжнародний захист прав біженців і переміщених осіб. Актуальні проблеми правознавства. 1 (37)/2024. С. 110-116 URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/1-2024-110-116.pdf>
3. Городецький О.О. Міжнародні стандарти захисту біженців та їх основоположні принципи. Право та державне управління, 2020 р., № 2. С. 62-68. URL: <https://doi.org/10.32840/pdu.2020.2.9>

*Теремецький Владислав Іванович,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач сектору проблем реалізації господарського законодавства
ДУ «ІЕПД ім. В.К. Мамутова НАН України»*

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ МІСЬКОЇ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Сучасний етап відновлення України відбувається в умовах безпрецедентних викликів, зумовлених повномасштабною агресією, що призвела до системної вразливості об'єктів критичної міської інфраструктури та систем життєзабезпечення. Значні збитки інфраструктурі держави вимагають переходу від реактивного гуманітарного реагування до проактивного економіко-правового планування.

Першочерговим стратегічним напрямом повоєнного відновлення економіки України, який потребує невідкладного економіко-правового опрацювання, є інституціоналізація міської резильєнтності як правової категорії, що забезпечує соціальну спрямованість економіки та відповідальність бізнесу. Цей висновок ґрунтується на тому, що відновлення економіки держави є вторинним відносно забезпечення національної резильєнтності та безпеки громадян. Відтак заходи економічного стимулювання мають бути нерозривно пов'язані з правовими механізмами, які гарантують безперервність надання критично важливих публічних послуг та захист соціальних прав в умовах надзвичайних ситуацій, воєнного стану та інших кризових обставин.

Першочерговість такого стратегічного напрямку повоєнного відновлення економіки України як «міська резильєнтність» зумовлена його визначальним впливом на такі два фундаментальні пріоритети державної політики:

1. Конституційне забезпечення соціальних прав та дотримання принципу правової визначеності (соціально-правовий аспект). Цей пріоритет передбачає інституціоналізацію правових інструментів, що гарантують безперервність надання критично важливих публічних послуг. У цьому контексті резильєнтність є здатністю міських систем до збереження функціональності та швидкого відновлення після надзвичайних ситуацій. Вона постає

правовою категорією, нерозривно пов'язаною із засадами соціальної спрямованості економіки. Саме юридичні механізми забезпечення безперервності надання життєво необхідних публічних послуг є ключовою гарантією реалізації соціальних прав громадян.

Оскільки руйнування інфраструктури суттєво порушує соціальні права громадян, запровадження юридично обов'язкових стандартів резильєнтності є не лише технічним завданням, а й необхідною правовою передумовою виконання державою її конституційних соціальних зобов'язань. За відсутності таких стандартів інвестиції у відновлення соціальної інфраструктури втрачають належні правові гарантії ефективності та довгострокової стійкості. Невизначеність правових механізмів забезпечення безперервності публічних послуг в умовах воєнного стану підриває інституційні засади соціальної держави і довіру громадян до публічної влади.

2. Макроекономічна стабільність та логіка безперервності діяльності (економічний аспект). Реалізація цього пріоритету вимагає створення сприятливих умов для відновлення економічної активності та залучення інвестицій. Відсутність гарантій безперервності надання (обов'язок держави та органів місцевого самоврядування) критично важливих публічних послуг та їх отримання (право громадян і суб'єктів господарювання) створює непередбачувані ризики для бізнесу та підриває довіру до місцевої влади.

Відновлення економічної діяльності на деокупованих та постраждалих територіях потребує інституціоналізації правових інструментів, що дозволить суб'єктам господарювання швидко адаптуватися до безпекових загроз та інтегрувати управління ризиками у стратегії сталого місцевого економічного розвитку. Запровадження нормативно закріплених стандартів резильєнтності на рівні територіальних громад забезпечить їх економічну самостійність, мінімізує підприємницькі ризики, сприятиме швидкому відновленню бізнесу та зменшить надмірне навантаження на державний бюджет. Такий підхід забезпечить збереження робочих місць та стабільність податкової бази, що є запорукою відновлення макроекономічної стабільності.

Резильєнтність є передумовою для залучення інвестицій, необхідних для економічного відродження. Як іноземні, так і вітчизняні інвестори уникатимуть ризиків капіталовкладень за відсутності правових гарантій надійності інфраструктури та виробничо-логістичних ланцюгів у містах. Отже, наявність юридично обов'язкових, уніфікованих та публічно підзвітних стандартів резильєнтності (зокрема, обов'язку щодо розроблення та апробації планів безперервності діяльності) забезпечує правову визначеність, яка виступає каталізатором інвестиційного процесу. Також це сприяє гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами та є передумовою для отримання фінансової підтримки від інституцій ЄС, що повністю відповідає стратегічному курсу держави на євроінтеграцію.

Суспільна значущість цього напряму полягає у його безпосередньому зв'язку з принципом соціальної справедливості. В умовах постійних викликів, спричинених надзвичайними ситуаціями, найбільше страждають вразливі групи населення, які не спроможні самостійно подолати або мінімізувати їх негативні наслідки. Відтак нормативно-правові вимоги до забезпечення резильєнтності (зокрема обов'язкове резервування автономних потужностей енергозабезпечення для соціальних об'єктів і центрів надання адміністративних послуг) виступають ефективним інструментом, що корелює з імперативом першочергового забезпечення потреб громадян. Такі вимоги є гарантією соціальної захищеності найменш забезпечених верств населення через безперебійне надання критично важливих публічних послуг.

Отже, інституціоналізація міської резильєнтності постає фундаментальним, міжгалузевим та невідкладним завданням для сучасної економіко-правової науки, виконання якого є передумовою для сталого відновлення України.

З огляду на зазначене, вважаємо за доцільне визначити та вирішити такі стратегічні завдання:

1. Розроблення та уніфікація стандартів резильєнтності. Йдеться про розроблення економіко-правових стандартів міської резильєнтності та типових планів безперервності надання життєво необхідних публічних послуг на рівні територіальних громад. Необхідною умовою є гармонізація цих стандартів із основними міжнародними вимогами, зокрема стандартами ISO 22301 та ISO 22316, а також положеннями Нової міської програми ООН-Хабітат. Очікуваний результат: створення уніфікованої правової та методологічної бази, що

сприятиме залученню міжнародної технічної допомоги та прямих інвестицій завдяки прозорості та відповідності вимог резильєнтності світовим стандартам.

2. Фінансування та стимулювання приватного сектору. Доцільним є наукове обґрунтування механізмів фінансування та стимулювання інвестиційної активності приватного сектору. Йдеться, зокрема, про впровадження таких інструментів, як податкові преференції для проєктів, спрямованих на підвищення резильєнтності, розширення моделей державно-приватного партнерства, а також створення спеціалізованих фондів резильєнтності для фінансування децентралізованих інфраструктурних рішень, здатних забезпечити системну стійкість територіальних громад. Очікуваний результат: залучення позабюджетних інвестицій у критично важливу інфраструктуру, зменшення фінансового навантаження на державний бюджет, а також формування конкурентного ринку послуг і технологій у сфері резильєнтності.

3. Вимірювання, аудит та підзвітність. Пріоритетним завданням є формування комплексної системи оцінювання та аудиту резильєнтності шляхом розроблення економіко-правових індикаторів. Це передбачає запровадження механізмів прозорого моніторингу та публічної підзвітності органів місцевого самоврядування щодо виконання покладених на них зобов'язань у сфері життєзабезпечення територіальних громад. Очікуваний результат: забезпечення прозорості процесів відновлення, підвищення інституційної довіри з боку інвесторів і громадян, а також створення дієвого механізму контролю за цільовим і ефективним використанням коштів

4. Правова інтеграція та імплементація. Необхідно розробити механізми імплементації стандартів резильєнтності у систему публічних закупівель, договірних відносин, стратегічного та територіального планування шляхом надання їм статусу юридично обов'язкових норм. Очікуваний результат: законодавче закріплення обов'язковості стандартів резильєнтності, перехід від рекомендаційного характеру заходів з відновлення до імперативного дотримання стандартів безпеки та стійкості, що сприятиме зміцненню економічної спроможності територіальних громад.

Отже, реалізація запропонованого напрямку досліджень сприятиме формуванню нормативно-правової бази та інституційної резильєнтності, необхідних для переходу до сталої соціально орієнтованої моделі економічного розвитку. Запровадження обов'язкових стандартів резильєнтності територіальних громад посилить економічний суверенітет держави, сприятиме залученню міжнародних інвестицій та інтеграції України до європейського економічного простору.

Цвігун Денис Васильович
студент 1 курсу магістратури
за спеціальністю D8 «Право», ННІУТПН НТУ

Науковий керівник:
Клюєва Євгенія Миколаївна
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри Господарського та транспортного права,
ННІУТПН НТУ

ДЖЕРЕЛА ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Транспортне право як комплексна галузь правової системи України має свої особливості, адже воно регулює суспільні відносини, пов'язані з функціонуванням усіх видів транспорту, організацією перевезень, забезпеченням безпеки руху та відповідальністю учасників транспортних відносин. Для повного розуміння сутності цієї галузі важливо визначити її джерела, тобто систему нормативно-правових актів, які регламентують транспортну діяльність.

Першим і найважливішим джерелом транспортного права є Конституція України. Вона закріплює базові права й свободи людини, які прямо стосуються транспортної сфери. Так, у